

Liikkene- ja viestintäministeriö
kirjaamo@trafi.fi

LAUSUNTO
19.4.2011

TEM/917/03.01.08/2012

Lausuntopyyntö LVM/2055/03/2011, HE laiksi rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunnossa keskitytään vain niihin ehdotuksiin, joilla on liittymä ministeriön toimivaltaan kuuluviin asioihin. Tästä syystä yllämainitun lausuntopyynnön johdosta työ- ja elinkeinoministeriö esittää seuraavaa:

Ehdotusluonnoksen **6 §:ssä** edellytetään, että liikenneturvallisuustehtävässä toimiva esittää selvityksen siitä, että häntä ei ole viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tuomittu rikoksesta, joka osoittaa hänet sopimattomaksi toimimaan liikenneturvallisuustehtävässä. Tämä edellyttäne, että henkilö esittää itseään koskevan rikosrekisteriotteen. Oikeusministeriössä on parhaillaan valmisteilla ehdotus taustaselvityksistä ja rikostaustaoitteista annettavaksi yleislaki, jolloin erityislaissa olevat säännökset kumottaisiin. Ehdotus sisältyy oikeusministeriön mietintöön Turvallisuusselvityslainsäädännön uusiminen 8/2011. Tästä syystä työ- ja elinkeinoministeriö pitää tarpeellisena, että ennen kuin muutos tehdään nyt käsiteltävänä olevaan erityislakiin, niin selvitetään valmisteilla olevan yleislain suhde ehdotukseen.

Ehdotusluonnoksen **21 §:ssä** olisivat säännökset psykologisesta soveltuvuusarvioinnista. Lain rakenne on ministeriön näkemyksen mukaan yksilönsuojan kannalta perusteltu, koska laissa säädettäisiin siitä, minkälainen henkilö saa hoitaa mitään tehtävää. Soveltuvuusarviointiin osallistuminen jää sen sijaan henkilön itsensä päätettäväksi.

Muutoin ehdotuksen 1 momentti vaikuttaa lakitekstinä melko epäonnistuneelta, koska siinä käytetään vierasperäisiä sanoja, kuten kognitiivinen ja psymotorinen, sekä vaikeasti ymmärrettäviä termejä, kuten psykologinen puute.

Soveltuvuusarvioinnin uusiminen on ongelmallista jo tehtävää hoitavan henkilön ollessa kyseessä, koska mahdollisuus toimia tehtävässä edellyttää psykologista soveltuvuutta koskevaa myönteistä lausuntoa. Tämän vuoksi 5 momentissa ehdotettu valtuutussäännös on epämääräinen. Tästä momentista tulisi ehkä poistaa ainakin ehdotus henkilöarvioinnin uusimisesta tarvittaessa, koska säännöksen 3 momentissa on asiaa koskeva riittävä säännös. Toisaalta mainitussa 3 momentissa saattaisi olla yksilön suojan kannalta selkeämpää, että soveltuvuusarvioinnin uusimisarvion voisi tehdä vain terveydenhuollon ammattihenkilö. Toiminnanharjoittajan havainnot soveltuvuusarvioinnin uusimisen perusteena vaikuttavat tarpeettoman laajoilta. Toiminnanharjoittajalla

voisi sinänsä olla oikeus edellyttää, että henkilö osallistuu toiminnanharjoittajan havaintojen pohjalta terveydenhuollon ammattihenkilön tekemään arviointiin.

Ehdotusluonnoksen **31 §:n 3 momentista** ei ilmene, onko ehdotetun säännöksen mukaan tarkoitus antaa erikseen valtioneuvoston asetus työterveyshuollon ammattihenkilöiden pätevyydestä vai viittaako säännös jo voimassa oleviin vastaaviin säännöksiin. Tällä hetkellä on työterveyshuoltolain nojalla annettu valtioneuvoston asetus työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta (1484/2001). Asetuksen 16 §:n mukaan työterveyshuollossa toimivien päätoimisten lääkäreiden on oltava työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen saaneita ja sen 18 §:ssä säädetään mm. psykologin pätevyydestä. Lisäksi työterveyshuoltolain 5 §:ssä on jo asetuksenantovaltuutus, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa ohjeita työterveyshuollon ammattihenkilöiden täydennyskoulutuksen sisällöstä, laadusta, määrästä ja järjestämisestä.

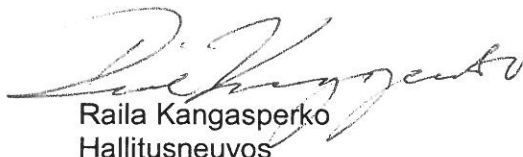
Ehdotusluonnoksen **39 §:ssä** säädetään erillisestä kelpoisuusrekisteristä, joka tulisi sisältämään henkilötietolain mukaisia arkaluonteisia tietoja ja **41 §:ssä** erittäin laajan joukon velvollisuudesta luovuttaa mm. arkaluonteisia tietoja työntekijän suostumuksetta. Tämän säännöksen suhde muihin kelpoisuusrekisteriä koskevan 9 luvun säännöksiin jää jossain määrin epäselväksi tietojen laajuuden, arkaluonteisten tietojen käsittelyn jne. suhteen siitäkin huolimatta, että rekisteri todetaan henkilötietolaissa tarkoitetuksi henkilörekisteriksi. Ehdotuksen **44 §:ssä** on myös varsin laaja ja yksilöimätön oikeus luovuttaa kelpoisuusrekisteriin talletettuja tietoja salassapitosäännösten estämättä suomalaisille viranomaisille. Näin laaja luovutusoikeus on perustelematon.

Ehdotuksen **48 §:n** mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto valvoisi myös asiantuntijalääkäreiden, psykologien ja työterveyshuollon ammattihenkilöiden toimintaa. Säännös saattaa olla epätarkoituksenmukainen. Lisäksi voi olla perusteetonta säätää samalle viranomaiselle valvontaoikeus, jolla olisi myös oikeus hyväksyä valvomansa asiantuntijat tehtäviinsä.

Lopuksi työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että lakiehdotuksessa on melko runsaasti säännöksiä, jotka koskevat ainakin perustuslain 7 §:n mukaista henkilökohtaista koskemattomuutta ja 10 §:n mukaista henkilötietojen suojaa. Tältä osin saattaisi olla tarpeen selvittää hallituksen esityksessä ehdotettua tarkemmin lain suhdetta perustuslakiin ja sen säätämisympäristystä.

Raimo Luoma
Osastopäällikkö

Raila Kangasperko
Hallitusneuvos